

Několik novinek o aktivitách v oblasti historické geografie a environmentálních dějin v Česku v roce 2008

Redakce

klaudyán@natur.cuni.cz

Občasné ohlédnutí za sebe je někdy užitečné. Toto přinášíme spíše jako inspiraci našim čtenářům a spolupracovníkům k tomu, aby svůj list zásobovali zprávami „o životě“ oblasti historické geografie a environmentálních dějin v Česku. Kdo není v médiích, neexistuje, to platí i o oblasti vědy a výzkumu. Obě disciplíny mají neformální jádra v Praze (zejména na katedře sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK v Praze a v Historickém ústavu AV ČR) a v Brně (Geografický ústav PřF MU). Institucionálně je od roku 2004 spojuje „Sekce České geografické společnosti pro historickou geografii a environmentální dějiny“, při Historickém ústavu AV ČR pak působí „Komise pro Historickou geografii“ (již od 1967). Za velký klad považujeme, že obě tyto organizace spolu úzce a neformálně spolupracují, což je zásluhou především prof. Evy Semotanové a Dr. Pavla Chromého. V Brně působí tradiční a silná skupina historických klimatologů vedená prof. Rudolfem Brázdíčem, jež se zapojila do činnosti výše zmíněné sekce ČGS. Naše sekce se v roce 2008 mj. soustředila na přípravu účasti na historicky 1. světovém kongresu environmentálních dějin, který se uskuteční na počátku srpna 2009 v Kodani (více viz Klaudyán č.2/2007, s. 68–69) a na 14. mezinárodní konferenci historických geografů, která se koná koncem srpna 2009 v Kjótu. Česká věda bude ve vědeckém programu kongresu v Kodani zastoupena celkem 9 referáty a 1 posterem, které vybral programový výbor konference. Některé naše referáty byly sdruženy do dvou „českých panelů“ panelů. V dalekém Kjótu bude zastoupení Česka menší, o tom však v příštím čísle.

Komise pro historickou geografii Historického ústavu Akademie věd ČR, představující „historický směr“ české historické geografie, uspořádala v lednu 2008 konferenci na téma „Regiony – časoprostorové průsečíky?“.

Tradiční „podzimní Albertovský workshop“ byl v říjnu 2008 nahrazen uspořádáním výstavy k výročí vzniku Československa. Ta byla umístěna v prostorách Geografické sekce PřF UK, Albertov 6, Praha 2. Výstava s názvem „Československo: zmizelý prostor a čas“ mj. představila kulturní dědictví mapových sbírek Přírodovědecké fakulty UK v Praze a Historického ústavu AV ČR, v.v.i. a sbírek geografické knihovny PřF UK v Praze. Zejména to byly staré mapy a publikace, které vznik nového státu reflektovaly a v současnosti slouží jako pramenná základna výzkumu v oblasti historické kartografie, historické, kulturní, politické a regionální geografie. Návštěvníci mohli vidět unikátní originální mapy Československa dokumentující proces jak formování hranic nově vzniklého státu (zejména alternativní návrhy jejich vymezení – rozšiřování a zmenšování státního území, oblasti sporů), tak proces jejich revize v důsledku událostí podzimu 1938. Prezentovány byly také dobové materiály, které čeští geografové vytvořili jako podklady pro politická jednání čs. delegace na mírové konferenci v Paříži (1919). Na výstavě byly vedle starých a historických map

vystaveny i dobové diplomové práce zpracované na téma československé hranice. Výstava také připomněla veřejnosti výročí vzniku samostatného Československa, zejména pak podíl geografů na formování jeho hranic. Podstatnou úlohu při tvorbě budoucí mapy Československa sehráli pozdější profesori Přírodovědecké fakulty UK Viktor Dvorský a Jiří V. Daneš.

Zároveň bylo možné představit přístupy a výsledky současného geografického výzkumu hranic a pohraničí – zejména výzkum změn krajiny v pohraničí (včetně využití ploch), procesu formování regionální identity a identity regionů (postery), regionálního rozvoje pohraničí, procesu formování přeshraniční spolupráce ad. Výstava dokumentovala proces formování (institucionalizace) státu jako socio-prostorové konstrukce.

Vernisáž výstavy se uskutečnila dne 16. 10. 2008. Vstupní příspěvky přednesli: Pavel Kovář, děkan PřF UK v Praze, který nad výstavou převzal záštitu; Eva Semotanová, předsedkyně komise historické geografie a statutární zástupkyně ředitelky Historického ústavu AV ČR, v.v.i. Ivan Bičík, vedoucí sekce regionální geografie a bývalý dlouholetý prezident České geografické společnosti. Cíle výstavy a vědecký obsah prezentoval Pavel Chromý. Autory výstavy byli: Dana Fialová, Pavel Chromý, Petr Janský, Eva Novotná a Eva Semotanová. Bylo by ovšem možné uvést další jména kolegyně a kolegů, kteří různým způsobem napomohli výstavu uskutečnit. Díky všem. Možná budou příště takovéto zprávy bohatší, budou přinášet zprávy z více regionů a vědecko-výzkumných a jiných pracovišť v naší zemi.